

TOTAL MARKS:- 25

TIME :- 45 MINUTES

સૂચના: આ પ્રશ્નપત્ર માં કુલ 13 પ્રશ્નો છે, જે તમામ ફરજિયાત છે.

જવાબો તમારી એકમ કસોટીની નોટબુકમાં લખવાના છે.

વિભાગ - A

- માગ્યા મુજબ ઉત્તર આપો. (દરેકનો એક ગુણ) (5 ગુણ)
યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ લખો.
- પ્રશ્ન 1** ભારત આવવાનો જળમાર્ગ કોણે શોધ્યો ? 1
(A) બાર્થોલોમ્યુ ડાયઝ
(B) વાસ્કો-દે-ગામા
(C) કોલંબસ
- પ્રશ્ન 2** નીચેનું વિધાન સાચુ છે કે ખોટું તે જણાવો. 1
નીત્શે નામના જર્મન લેખકે યુદ્ધને "પવિત્ર કાર્ય " ગણાવ્યું હતું.
- પ્રશ્ન 3** યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલીજગ્યા પુરો: 1
કોઈ પણ દેશનું શાસન ચલાવવા માટે ઘડવામાં આવેલા નિયમોના વ્યવસ્થિત સંગ્રહને દેશનું
..... કહેવામાં આવે છે.
(આમુખ, અનુરણ, બંધારણ)
- પ્રશ્ન 4** ..... ને માનવહક દિન તરીકે ઉજવવામાં આવે છે. 1
(10 ડિસેમ્બર, 6 જાન્યુઆરી, 15 ઓગસ્ટ)
- પ્રશ્ન 5** એક વાક્યમાં જવાબ આપો. 1
ભારતનો દક્ષિણતમ છેડો કયા નામે ઓળખાય છે ?

વિભાગ - B

- નીચે આપેલા પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ જવાબ આપો. (દરેકના 2 ગુણ) (10 ગુણ)
- પ્રશ્ન 6** યુરોપીયન પ્રજાને ભારત આવવાનો જળમાર્ગ શોધવાની ફરજ પડી. વિધાન સમજાવો 2
અથવા
ડેલ્હાઉસીએ કયા-કયા સુધારાવાદી કાર્યો કર્યા?
- પ્રશ્ન 7** રાષ્ટ્રસંઘના ઉદ્દેશો કયા-કયા છે ? 2
- પ્રશ્ન 8** ભારત એક બિન સાંપ્રદાયિક રાજ્ય છે. વિધાન સમજાવો. 2
- પ્રશ્ન 9** બાળમજૂરી સજાપાત્ર ગુનો છે. વિદ્યાર્થી તરીકે આપના વિચારો વ્યક્ત કરો. 2
- પ્રશ્ન 10** નીચેના પારિભાષિક શબ્દોનો અર્થ લખો. (દરેકનો 1 ગુણ) 2
1) કર્કવૃત્ત
2) અપસારી પ્લેટ
3)

વિભાગ - C

- નીચે આપેલી ટૂંકનોંધ લખો (પ્રત્યેકના 3 ગુણ) (6 ગુણ)
- પ્રશ્ન 11** રશિયાની બોલ્શેવિક ક્રાંતિ- 1997 3
અથવા
વર્સેલ્સની સંધિ-1919
- પ્રશ્ન 12** a) ભારત: સ્થાન- કદ- વિસ્તાર વિશે લખો. 3

વિભાગ - D

- નીચે આપેલા પ્રશ્નોના સવિસ્તારથી જવાબ લખો. (પ્રત્યેકના 4 ગુણ) (4 ગુણ)
- પ્રશ્ન 13** બંધારણમાં સમાવિષ્ટ મૂળભૂત ફરજો જણાવો.
અથવા
સમાનતાનો હક વિશે સવિસ્તારથી જણાવો. 4

.....X.....X.....

INSTRUCTIONS:

1. This Questions Paper contains 13 Questions.
2. All Questions are Compulsory.
3. Students are required to answer questions in their notebook.

SECTION – A

- Answer the questions as directed. (1 Mark each) **05
Marks**
- (1) Choose the right option and answer the question. **1**
  - A. Bartholomew Dias
  - B. Vasco–da–Gama
  - C. Columbus
- (2) Write whether the given statement is true or false:- **1**

The German writer Nietzsche said “war as sacred work”
- (3) Select the right answer and fill in the blanks. **1**

Any systematic collection of rules designed to govern a country is known as .....

  - A. Preamble
  - B. Article
  - C. Constitution
- (4) ..... day is celebrated as human rights day. **1**
  - A. 10th December
  - B. 06th January
  - C. 15th August
- (5) Answer in one word:- **1**

The southernmost point of India is known as what?

SECTION – B

- Answer the following questions point wise. (each question carries 2 marks) **10
Marks**
- (6) Explain: Europeans felt the need to discover sea route to India. **2**

OR

List the reforms under taken by Dalhousie.
- (7) Write the aims of League Of Nations. **2**
- (8) India is a secular state. Explain the statement. **2**
- (9) Child labor is a punishable offense. Explain. **2**
- (10) Give the meaning of the following terms? (1 mark each) **2**
  - 1) Topic Of Cancer
  - 2) Divergent plate

SECTION – C

•	Write short note :- (3 marks each)	06
		Marks
(11)	The Russian Bolshevik Revolution – 1917	
	OR	3
	The Treaty of Versailles – 1919	
(12)	Give Information about – location, size and area of India.	3

SECTION – D

•	Answer the Question in detail.	04
		Marks
(13)	Mention the fundamental duties as mentioned in the Constitution.	
	OR	4
	Explain the right to equality in detail.	

.....X.....X.....

सूचना : इस प्रश्नपत्रमें कुल 13 प्रश्न हैं तथा सभी प्रश्न करने अनिवार्य हैं।
इस इकाई कसौटी के प्रश्नों के उत्तर नोटबुकमें लेखने हैं।

अंक

विभाग - अ

[५]

- पूछे गये प्रश्नोंके अनुसार उत्तर लिखिए। (प्रत्येक प्रश्न 01 अंक)
- उचित विकल्प चुनकर उत्तर लिखिए।
- १ भारत आने के लिए जलमार्ग की खोज निम्नलिखित में से किसने की थी ?
(अ) बार्थोलोम्युडायज
(ब) वास्को-द-गामा
(स) कोलंबस
१
- २ निम्नलिखित विधान सही है या गलत बताइए।
नीत्शे नामक जर्मन लेखकने युद्ध को "पवित्रकार्य" माना था।
१
- उचित विकल्प पसंद करके रिक्त स्थानोंकी पूर्ति कीजिए।
- ३ "कीसी भी देश को चलाने के लिए बनाए गए नियमों का व्यवस्थित संग्रह देशका - - - - -
- - कहलाता है।"
(प्रस्तावना, अनुच्छेद, संविधान)
१
- ४ - - - - - को मानव अधिकार दिवस के रूप में मनाया जाता है।
(१० दिसम्बर, ६ जनवरी, १५ अगस्त)
१
- एक वाक्यमें उत्तर दीजिए।
- ५ भारत के दक्षिण का एकदम अंतिम किनारा किस नामसे जाना जाता है ?
१

विभाग - ब

[१०]

- निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर आवश्यकतानुसार लिखिए।
- यूरोपियों को भारत आने के लिए जलमार्ग की खोज करनी पडी। विधान की पुष्टि कीजिए।
- ६ अथवा
डलहौजीने कौन-कौन से सुधारावादी कार्य कीए ? जानकारी दीजिए।
२
- ७ राष्ट्रसंघ के उद्देश्य कौन कौन से हैं ? उनकी जानकारी दीजिए।
२
- ८ भारत एक बिन-सांप्रदायिक राष्ट्र है। विधान समझाइए।
२
- ९ "बाल मजदूरी एक कानूनी अपराध है।" विधार्थी के रूपमें कारण देकर विधान समझाइए।
२

- नीचे दिए गए पारिभाषिक शब्दों के अर्थ स्पष्ट कीजिए। (प्रत्येक का १ अंक है)
- १० a) कर्कवृत
b) अपसारी प्लेट

२

विभाग - क

[६]

- निचे दिये गये विषयों पर संक्षिप्त टिप्पणी लिखिए। (प्रत्येक का ३ अंक)।
- ११ रुस की बोल्शेविक क्रांति- 1917
अथवा
वर्सेल्स की संधि - 1919
- १२ 'भारत: स्थान - कद - विस्तार' - विषय पर लिखिए।

विभाग - ड

४

- निचे दिए गये प्रश्न का विस्तारपूर्वक उत्तर लिखिए। (४ अंक)
- संविधान में समाविष्ट मूलभूत कर्तव्य कौन-कौन से हैं ?
- १३ अथवा
समानता के अधिकार को विस्तार पूर्वक समझाइए।

.....X.....X.....